

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.537/2022/15.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2022. november 30. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

Az aljas indokból, különös kegyetlenséggel, védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmények miatt ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2022. május 6. napján kihirdetett 15.B.14/2021/103. számú ítéletét megváltoztatja.

I. rendű és II. rendű vádlottak cselekményének minősítése társtettesként elkövetett emberölés büntette [Btk.160.§ (1), (2) bekezdés b) és d) és j) pont], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk.221.§. (1) (2) bek. a)c), (4) bekezdés], és társtettesként elkövetett rongálás vétsége [Btk.371.§ (1) bek., (2) bek. a)pont.]

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját mindkét vádlott esetében 25 (huszonöt) évben határozza meg.

II. rendű vádlottól lefoglalt P2868/15/2019. tételszám alatt bevételezett 12.600 (tizenkettőezer-hatszáz) forint készpénz lefoglalását megszünteti és kiadja II. rendű vádlott részére, azonban azt a bűnügyi költség megfizetésének biztosítására visszatartja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja I. rendű vádlott és II. rendű vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 32.285 (harminckettőezer-kettőszáznyolcvanöt) forint II. rendű vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

[1] A Miskolci Törvényszék a fenti számú ítéletével I. r. és II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), d) és j) pontok], társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és c) pontok, (4) bekezdés], társtettesként elkövetett rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) és g) pont] és társtettesként elkövetett rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért a bíróság I. r. vádlottat halmazati büntetésül életfogytig tartó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban állapította meg, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 40 évben határozta meg. II. r. vádlottat halmazati büntetésül életfogytig tartó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte, a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházban, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 35 évben határozta meg. Mindkét vádlott esetében rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, I. r. és II. r. vádlottakat

külön-külön 43 500 – 43 500 forint vagyonekhozjárásal is sújtotta. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelkekről, melyek közül az elkövetés eszközeit elkobozta, míg a további bűnjelke kiadásáról, megsemmisítéséről, valamint iratokhoz csatolásáról rendelkezett. II. r. vádlottól lefoglalt 12 600 forint készpénz lefoglalását ugyancsak megszüntette, azonban annak visszatartását is elrendelte, továbbá a felmerülés arányában kötelezte a vádlottakat a bűnjogi költség megfizetésére.

[2] Az ítélet ellen I. r. vádlott védője az élet elleni bűncselekmény vádja alóli felmentés érdekében, valamint a kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés és feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának jelentős enyhítéséért, határozott időtartamú szabadságvesztés büntetés kiszabásáért, míg II. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a büntetés jelentős enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést. A vádlottak részéről önálló fellebbezés benyújtására nem került sor, míg az ügyész a nyilatkozattételre fenntartott három munkanapon belül az ítéletet mindkét vádlott vonatkozásában tudomásul vette.

[3] A védők a Be. 584. § (6) bekezdése szerint az alábbiakkal indokolták fellebbezésüket.

[4] I. r. vádlott védője a 2022. november 27. napján kelt beadványában a Miskolci Törvényszék ítéletének megváltoztatását, elsődlegesen I. r. vádlott felmentését kérte az ellene társtettesként elkövetett emberölés büntetése tekintetében emelt vád alól. Ennek megfelelően a vádlott cselekvőségét társtettesként elkövetett rablás büntetében, valamint magánlaksértés büntetében és rongálás vétségében kérte megállapítani. E vonatkozásban a Miskolci Törvényszék ítéletének helybenhagyására tett indítványt. Másodlagos indítványa a törvényszék hivatkozott ítéletének akként történő megváltoztatása, hogy az emberölés bünteténél mellőzze a társtettesként történő elkövetést, és ehelyett I. r. vádlott cselekményét fizikai bűnsegédnek kérte minősíteni. A büntetés kiszabása vonatkozásban ugyancsak indítványozta az ítélet megváltoztatását, a kiszabott büntetés enyhítését. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansági hibában szenved, mely másodfokú eljárás során kiküszöbölhető. Kérte, hogy a tényállás [41] bekezdéséből mellőzze a „bármilyen áron” kifejezést. A tényállás [45] bekezdését egészítse ki azzal, hogy I. r. vádlott nem viselt kesztyűt az ablakon történő bejutás alatt, mellőzze a tényállás [46] bekezdéséből azt a megállapítást, mely szerint „azonban ezt a sértett nem észlelte, mert aludt”, továbbá ugyanezen bekezdés tekintetében egészítse ki azzal, hogy mindkét vádlott gumikesztyűben hajtotta végre az értékek utáni kutatást, kérte a tényállás kiegészítését azzal, hogy II. r. vádlott a kés használata közben saját maga is vérző sérüléseket szenvedett, ezen kívül a történeti tényállásból a közös elkövetésre vonatkozó többszámra történő hivatkozás kijavítására is indítványt tett. Álláspontja szerint a törvényszék nem indokolta kellő részletességgel azt, hogy miből vonta le azon következtetést, hogy a vádlottak együtt bántalmazták a sértettet, az egy darab szűrőeszközt közösen használták. Nem adott számot arról sem, hogy a metlakit lappal történő bántalmazás miért csak I. r. vádlott személyéhez köthető. Az ítélet hibájaként róta fel azt is, hogy a törvényszék valójában a sértett bántalmazását az egyes eszközök alkalmazását és magát a fizikai értelemben vett elkövetési mozzanatokat II. r. vádlott vallomására alapította, azonban arról nem szólt az indoklás, hogy miért vetette el I. r. vádlott védekezését. Ebből fakadóan a társtettesi elkövetés megkérdőjelezhető, míg I. r. vádlott cselekményének minősítése a bűnsegédlet körébe tartozik. Hivatkozott a BH2010.172 szám alatt megismerhető Kúriai eseti döntésre

[5] II. r. vádlott védője a 2022. november 28. napján kelt beadványában az elsőfokú ítélet vitatott pontjait az alábbiakban terjesztette elő: II. r. vádlott a nyomozó hatóság előtt először 2019. április 5. napján tett vallomást szóban, melyet 2019. július 9. napján írásbeli vallomásával megváltoztatott és ehhez a módosított vallomásához tartotta magát az egész eljárás alatt. Álláspontja szerint a vádlott első vallomásában számtalan olyan körülmény kerül rögzítésre, amelyet később a tények nem erősítettek meg. Annak ellenére, hogy II. r. vádlott kellőképpen megmagyarázta azt, hogy miért változtatta meg a vallomását, a törvényszék az első vallomását fogadta el valósnak. Kétségtelen, hogy genetikai szakértői vélemény igazolta, hogy a reklámújságon II. r. vádlott vére volt megtalálható, azonban ezt II. r. vádlott azzal magyarázta, hogy a I. r. vádlottól kapott ütés következtében került az újságra. II. r. vádlottól származó ujjlenyomat nem került feltalálásra, ellentétben a I. r. vádlottól származó négy darab ujjnyomtöredék és egy darab tenyérnyomtöredékkel, amely egyedi azonosításra alkalmas volt. A hemogenetikai szakértői vélemény is azt erősítette, hogy az elkövetés eszközeként használt járólapon kizárólag I. r. vádlottól származott nyom volt fellelhető. A vegyészszakértői vélemény azt állapította meg, hogy II. r. vádlott részéről kizárólag a párnahuzaton és a lepedőn volt felfedezhető a ruházatából származó szálkereszteződés, melyből a II. r. vádlott ölési cselekményben történő részvételre következtetés nem vonható le. Megállapítható tény az is, hogy volt az, aki az elkövetéskor magával vitt egy kést, de, hogy azt a vádlottak hogyan használták, álláspontja szerint nem került bizonyításra. Ezen kívül a II. r. vádlott vonatkozásában készült szakvélemény is megerősítette, hogy „mazochista” színezetű életvezetésre hajlamos, mely ugyancsak a II. r. vádlott védekezését igazolja, miszerint kiszolgáltató helyzetben nem volt más választása, csak és kizárólag a I. r. vádlott akarata szerint cselekedni. A fentiekből nem következik az, hogy az addig vagyon elleni bűncselekmény elkövetési szándéka II. r. vádlottnak gyökeresen megváltozzon és önszántából, saját elhatározásából megvalósítson egy életellenes bűncselekményt, erre sokkal inkább I. r. vádlottnak volt alapos oka. Mindezek alapján kérte az ítélet megváltoztatását, és II. r. vádlott részbeni felmentését, valamint büntetésnek lényeges enyhítését.

[6] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.160/2021/5. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. A törvényszék a büntetőeljárás törvény rendelkezésének betartásával folytatta le az eljárást, melynek során igen széleskörű bizonyítást foganatosított. Az általa megállapított tényállás mindenben megalapozott, kizárólag a személyi részt érintően az előzményi adatok szorulnak kiegészítésre, illetve az ítélet indokolásában szereplő bekezdések egy részét a történeti tényállás részének indítványozta tekinteni. A felmentést célzó védelmi fellebbezések az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadták, amely a büntetőeljárásról szóló törvény 590. § (1) bekezdése alapján eredményre másodfokon nem vezethet. A bűncselekmény jogi minősítése törvényes és a kiszabott büntetés is megfelelő. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet nyilvános ülésen történő helybenhagyását indítványozta.

[7] A Debreceni Ítéltábla az ügyészi indítványnak megfelelően a védelmi fellebbezés folytán az elsőfokú bíróság ítéletét, illetve az azt megelőző eljárást a Be. 599. §-a szerinti nyilvános ülésen bírálta felül.

[8] A nyilvános ülésen I. r. vádlott védője a bejelentett és írásban is indokolt fellebbezését továbbra is fenntartotta.

[9] II. r. vádlott védője a nyilvános ülésen fellebbezését ugyancsak a fentebb ismertetettekkel egybehangzóan terjesztette elő, illetve indokolta. A büntetés kiszabása körében kérte figyelembe venni, hogy II. r. vádlott kétgyermekes anyuka, büntetlen előéletű, az eljárás kezdete óta megbánó magatartást tanúsít.

[10] Az ügyész perbeszédét ugyancsak az írásban benyújtottakkal egybehangzóan adta elő.

[11] I. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában arra hivatkozott, hogy a sértettet ő nem bántalmazta, II. r. vádlott rábeszélésére vett részt a bűncselekmény elkövetésében, és tettét mélységesen megbánta. Kérte a kiszabott büntetés enyhítését. II. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában részbeni bűnösségét és megbánását hangoztatva a büntetés enyhítését kérte.

[12] A fellebbezések terjedelme miatt a felülbírálat a Be. 590. § (1) bekezdése szerint teljeskörű volt. Ez azt jelentette, hogy az ítéltábla vizsgálta az eljárási szabályok megtartását, a bizonyítás törvényességét, a tényállás megalapozottságát, a bűnösségre vont következtetés és a minősítés helyességét, a kiszabott büntetést és az ítélet egyéb rendelkezéseit, valamint az indokolási kötelezettség teljesítését is.

[13] Az eljárási szabályok felülbírálata körében azt állapította meg, hogy a Miskolci Törvényszék úgynevezett abszolút eljárási szabálysértést, tehát ami kötelezően az ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné, nem valósított meg. Ilyenre a védelem sem hivatkozott, de nem történt olyan úgynevezett relatív eljárási szabálysértés sem, amit valamilyen módon a másodfokú eljárás során ki kellett volna küszöbölni. A bizonyítási eljárás teljességéről elmondható az is, hogy már az elsőfokú eljárás során sem merült fel olyan bizonyítás szükségessége, amelyet a tényállás tisztázásához le kellett volna folytatni, erre már az elsőfokú eljárás során sem hivatkoztak, és ilyen indítványt a másodfokú bíróság előtt sem terjesztettek elő.

[14] A tényállás részbeni megalapozatlanságára hivatkozó felmentésre, továbbá az eltérő minősítésre irányuló fellebbezések nem alaposak, és nem találta alaposnak az ítéltábla az indokolási kötelezettség elmulasztására hivatkozó védelmi érveléseket sem.

[15] Az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos védelmi aggályok tekintetében szükséges megjegyezni, hogy az indokolási kötelezettség teljesítését csak azt követően lehet vizsgálni, hogy a tényállás megalapozottságának kérdésében a másodfokú bíróság állást foglalt, mert nyilvánvalóan az indokolási kötelezettség teljesítése, vagy nem teljesítése, az adott, konkrétan megállapított tényálláshoz kapcsolódhat.

[16] A tényállás részbeni megalapozottságával kapcsolatos védelmi érveket az ítéltábla nem találta alaposnak, azonban az ügyészségnek a tényállás részbeni pontosítására hivatkozó észrevételei helytállóak.

[17] Az ítéltábla a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján ezt a következők szerint orvosolja:

- I. r. vádlott vonatkozásában megállapított előzményi elítélések adatai a [6] bekezdés /1. pontjában kiegészítendő azzal, hogy az elkövetési idő: 2012. október hónaptól 2012. november hónapig terjedt; a /2. sorszám alatti elítélésnél az elkövetési idő 2017. augusztus 20; míg a /3. sorszámú elítélésnél az elkövetési idő: 2019. január 2. A [7] bekezdésben szereplő elítélésnél az elkövetési idő pontosan 2019. április 4-től 2019. április 6-ig terjedő időszak.

- I. r. vádlott tekintetében az Ózdi Városi Ügyészség a 2012. szeptember 7-én kelt B.126/2012/4. számú határozatával csekély mennyiségre elkövetett kábítószerrel visszaélés vétsége miatt a vádemelést elhalasztotta, mely 2013. szeptember 20. napján telt el.

- II. r. vádlott esetében az elsőfokú ítélet [20] bekezdésében írt bűncselekményének elkövetési ideje: 2019. április 4-től 2019. április 6-ig terjedő időszak.

- A történeti tényállás [52] bekezdésében írtak tekintetében rögzítendő, hogy az ott szereplő értékek elvételére az élet elleni cselekmény elkövetése után került sor, ahogy ez egyébként a megállapított tényállásból is következik.

- Az elsőfokú ítélet indokolásának [185]-[197] bekezdésében írt ténymegállapításait a tényállás részének tekinti.

[18] A fenti kiegészítés és pontosítás oka a helytelen előzményi adatok rögzítése volt, mely az iratok alapján kiegészíthető. Az elsőfokú ítélet [52] bekezdésének kiegészítése részben következik magából a megállapított tényállásból, de erre határozott terhelti vallomás is rendelkezésre állt (lásd: II. r. vádlott nyomozati vallomása). Végezetül a sértett sérüléseivel kapcsolatos szakértői megállapítások valójában csak helytelen ítélet szerkesztés miatt nem szerepeltek a tényállásban, de azok az ítéletben megtalálhatók.

[19] A fenti kiegészítéssel együtt a tényállás minden tekintetben megalapozott, a felülbírálat során ahhoz az ítéltábla kötve volt. Kétségtelen, hogy a védelmi részbeni felmentésre hivatkozó fellebbezések e tényállást a bizonyítékok értékelésén keresztül támadták, azonban az ott hivatkozott érvek a másodfokú eljárás során nem foghattak helyt. A tények megállapítása az elsőfokú bíróság kötelezettsége. Ott folyik a bizonyítási eljárás, melynek eredményeként az elsőfokú bíróságnak kell a tényállást megállapítani és indokolásában számot adni arról, hogy mely bizonyítékokat milyen oknál fogva fogadott el. Jelen ügyben a Miskolci Törvényszék a fenti kötelezettségét teljesítette. Előírászerűen kihallgatta a vádlottakat, tanúkat, szakértői bizonyítást is folytatott, illetve az eljárás során rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat is részletesen megvizsgálta. Kétségtelen, hogy az ügyben a vádlottak a nyomozás során, illetve a bírósági eljárás során is több ízben tettek vallomást, vallomásaikat folyamatosan változtatták. Az elsőfokú bíróság kellő alaposággal vizsgálta meg a vádlottak védekezését, és megfelelő érvek mentén vetette el azokat, avagy döntött azok elfogadhatóságáról.

[20] A másodfokú eljárás során a bizonyítékok felülmérlegelése tilalmazott. Ez azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság tette. Például nem mondhatja jelen esetben azt az elsőfokú bíróság által elfogadott vádlotti vallomásra, hogy azt nem tartja hitelesnek, nem fogadja el, és nem mondhatja azt, hogy az általa említett tényeket mellőzi a tényállásból. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalmával az eljárási törvény az elsőfokú bíróság meggyőződését védi, illetve azt a bizonyítási eljárást, ami az elsőfokú bíróság előtt zajlik. A bizonyíték felülmérlegelésének tilalma folytán a másodfokú bíróság nem is egészítheti ki a tényállást az elsőfokú bíróság által el nem fogadott terhelti vallomással vagy vallomás részekkel. Ezt még akkor sem tehetné meg a másodfokú bíróság, ha a saját meggyőződése ettől eltérne, azonban ez jelen esetben fel sem merül. Amit a fellebbezésekben a védelem kér, tehát a tényállás helyesbítését, az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján erre csak kizárólag az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlansága esetén kerülhet sor. Jelen ügyben azonban részbeni megalapozatlanságról a történeti tényállást illetően a már fentebb említett pontosításokon kívül nem volt szó, a tényállás nem volt részben felderítetlen, nem volt ellentétes a bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával és az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül nem következtetett.

[21] Az elsőfokú bíróság gondolatmenete a tényállás megállapítása kapcsán nyomon követhető, tudható az, hogy a ténymegállapítások min alapultak, és a fentebb írtak szerint a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat az elsőfokú bíróságtól eltérően nem értékelhette. Emiatt a részbeni felmentésre irányuló fellebbezések nem alaposak.

[22] A megalapozott tényállásból kell vizsgálni azt, hogy következik-e a vádlottak bűnössége, és hogy milyen bűncselekményben lehet megállapítani a büntetőjogi felelősségüket. E körben a védelmi fellebbezések nem alaposak, azonban a cselekmények jogi minősítése pontosításra szorult.

[23] A tényállásból fel sem merül a vádlottak felmentésének a lehetősége.

[24] A vádhatóság I. r. és II. r. vádlottakkal szemben a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés a), b), d) és j) pontja szerint minősülő, előre kitervelten, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel és védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés büntette, a Btk. 221. § (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés a) és c) pontjaira figyelemmel a (4) bekezdés szerint minősülő, erőszakkal, éjjel felfegyverkezve elkövetett magánlaksértés büntette, illetve a Btk. 371. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő kisebb kárt okozó rongálás vétsége miatt emelt vádat. Ez a vád később módosult, nevezetesen az élet elleni bűncselekmények vonatkozásában immár aljas indokból, különös kegyetlenséggel, védekezésre képtelen személy sérelmére elkövetett emberölés büntette lett. A magánlaksértés büntette, és a rongálás vétsége mellett immár a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő felfegyverkezve elkövetett rablás büntette képezte a vád tárgyát, és az elsőfokú bíróság a vádlottak cselekményét ezen utóbbi módosított vád szerint is minősítette.

[25] A védelmi fellebbezések a megállapított minősítést annyiban támadták, hogy I. r. vádlott bűnösségét társtetteség helyett fizikai bűnsegédnek kérték minősíteni. A megváltoztatott

vádban írott rablás tekintetében indítvány nem hangzott el, sőt, valójában az elsőfokú ítélet sem fejtette ki részletesen azt, hogy a vádlottak terhére e vagyonelleni bűncselekmény milyen ok alapján állapítható meg. Az ítélet [228] bekezdésében röviden annyi szerepel, hogy a törvényszék a vádlottak személy elleni erőszakos vagyon elleni bűncselekményét felfegyverkezve, a bűncselekmény elhárítására idős koránál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett rablás büntettének minősítette, és hivatkozott a BH.1981. 310 számú eseti döntésre.

[26] Az említett döntés szerint, ha az elkövető szándéka eredetileg a sértett pénzének erőszakkal való elvételére irányult, majd ezt követően e bűncselekmény leplezésének a megghiúsítása érdekében határozza el az elkövető a sértett megölését: az így végrehajtott cselekmény nem nyereségvágyból, hanem aljas indokból elkövetett emberölést és ezzel bűnhalmazatban rablást valósul meg. A Legfelsőbb Bíróság fentebb idézett döntése azonban egészen más tényálláshoz kapcsolódott. Az ott írtak szerint a vádlottak a vádbeli napon a kövesút mentén megtámadták a kerékpárján arra haladó sértettet, rá több ökölcsapást mértek, majd elvették az értékeit. Ezt követően az egyik terhelt javaslatára a sértettet az út mentén elterülő gödörbe dobták azzal a céllal, hogy abba a sértett belefulladjon, és ezáltal ne tudja őket elárulni.

[27] Ezzel szemben jelen ügyben a megalapozott tényállásból fel sem merülhet a rablás megvalósítása. A tényállás szerint amikor I. r. és II. r. vádlottak a sértett ingatlanában értékek után kutattak, a vádlottak cselekményéből a sértett, semmit nem észlelt, mert aludt (elsőfokú ítélet [46] bekezdés). A vádlottak ekkor a sértettel szemben - az értékek után való kutatás során - nem alkalmaztak erőszakot, ezért a rablás megállapítása szöba sem jöhet. Onnantól kezdve azonban, ahogy a vádlottak eldöntötték, hogy részben az általuk addig megtalált érték megtartása, részben a leleplezés elkerülése végett végeznek a sértettel, majd ezt követően is eredményesen folytatták a sértett értékei utáni kutatást, cselekményük már nem tekinthető rablásnak, mivel ez már a nyereségvágyból elkövetett emberölés körében értékelendő. E ponton az ítéltábla megjegyzi, hogy a fenti eltérő minősítés megállapítására azért nem kellett a védelem figyelmét felhívni, mert az eredeti vád is ilyen volt, a vádlottak védelemhez való joga nem sérült.

Figyelemmel arra, hogy részben a pénz megszerzése, részben megtartása végett fejtették ki a vádlottak az élet elleni cselekményüket, ezért az emberölés a Btk. 160. § (2) bekezdés b) pontja szerint nyereségvágyból elkövetettnek minősül. Ahogy a Kúria 3/2013. Büntető jogegységi határozat II/2. pontja fogalmaz, az emberölés akkor minősül nyereségvágyból elkövetettnek, ha közvetlen anyagi előny megszerzésére irányul. A nyereségvágyból elkövetett emberölés esetén az elkövetés indoka és a célzat összefonódik. A nyereségvágy a célzatot és az indokot is magába foglalja. Nyereségvágyból elkövetettként minősül az anyagi ellenszolgáltatás fejében elkövetett ölési cselekmény, továbbá a rablási célzattal megvalósított emberölés, ideértve a megszerzett vagyon megtartása érdekében elkövetést is. A nyereségvágyból elkövetett emberölés nem összetett bűncselekmény, ennél fogva a társtetteséget kizárólag a dolog elvételben való közreműködés nem alapozza meg. E minősített eset társtettese ugyanis csak az lehet, aki magában az ölésben társtettesként részt vett. Jelen ügyben ez mindkét vádlott tekintetében következik a megalapozott tényállásból, ezért a bűnsegédlet megállapítását célzó fellebbezés nem alapos.

[28] A fentiek miatt a nyereségvágyból elkövetett emberölés esetén nyilvánvalóan nem lehet a rablás büntettét is megállapítani, mint ahogy nem áll fenn a Btk. 160. § (2) bekezdés c) pontja szerinti aljas indokból vagy célból történő elkövetés sem. A nyereségvágyból elkövetett emberölés a társadalmi közfelfogás szerint az élet elleni bűncselekmények egyik legelvetemültebb megnyilvánulási formája. A törvényi tényállásnak az a megfogalmazása, mely szerint nyereségvágyból vagy más aljas indokból, illetőleg célból [Btk. 160. § (2) bekezdés b) és c) pontok] arra utal, hogy ez az elkövetés mindenkor aljas indok vagy cél elérése érdekében történik. A nyereségvágy specializált kiemelésének az az oka, hogy az ilyen elkövetések tipikusnak mondhatók, tehát a nyereségvágy az aljas indokból vagy célból elkövetett cselekmény egy speciális formája, a kettő együtt nem állapítható meg.

[29] A különös kegyetlenség, mint további minősítő körülmény kétségtelenül fennáll. Ennek megállapíthatósága szempontjából jelentőséggel bír az átlagot meghaladó szenvedés, a rendkívül embertelen elkövetési mód, brutalitás. Annak, hogy a sértett adott esetben ténylegesen elviselt-e fájdalomérzést, a kialakult bírói gyakorlat szempontjából nincs jelentősége.

[30] Az élet elleni bűncselekmény kapcsán szükséges foglalkozni a Btk. 160. § (2) bekezdés j) és k) pontjaiban írott védekezésre képtelen személy sérelmére, illetve a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére történő elkövetéssel, mint minősítő körülményekkel. A Miskolci Törvényszék a vádlottak bűnösségét az előbbiben mondta ki, ugyanakkor az indokolás [242] bekezdésében e két fogalom keveredik egymással. E két minősítő körülmény elhatárolása kapcsán rögzítendő, hogy az utóbbi csak akkor áll fenn, ha a sértett korlátozottsága az idős korából vagy fogyatékoságából ered. Egyéb esetben – mint jelen ügyben – amikor a sértett aludt, kizárólag a védekezésre képtelen személy sérelmére megvalósított minősítő körülmény áll fenn.

[31] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla az emberölés büntette vonatkozásában módosította a cselekmény minősítését, egyidejűleg a társtettesként elkövetett rablás büntettét mellőzte. Figyelemmel arra, hogy az ítéltábla kizárólag eltérő minősítésről rendelkezett, ezért külön felmentő rendelkezés meghozatalának nem volt helye.

[32] A I. r. és II. r. vádlottak terhére rótt magánlaksértés büntettének és rongálás vétségének a minősítése mindenben helytálló.

[33] A fenti megváltoztatott minősítéshez képest kellett döntenie az ítéltáblának arról, hogy mi az a büntetés, ami a vádlottak által elkövetett bűncselekmények konkrét tárgyi súlyával arányban áll, ami mind a speciálprevenció, mind pedig a generálprevenció céloknak megfelel. Figyelemmel arra, hogy I. r. és II. r. vádlottak a többszörösen minősülő élet ellenes cselekmény mellett további bűncselekményeket is elkövettek, az ítéltábla úgy értékelte, hogy helyes volt az elsőfokú bíróság azon döntése, hogy nem határozott tartamú szabadságvesztést szabott ki velük szemben, hanem életfogytig tartó büntetést alkalmazott. Ebben feltétlenül osztotta a törvényszék álláspontját.

[34] Ehhez képest azonban – nem figyelmen kívül hagyva, hogy a bűncselekményt hozzátartozó sérelmére, rendkívüli brutalitást alkalmazva követték el –, az

ilyen többszörös minősülésű élet elleni bűncselekmények között is van különbség és megfelelő differenciáltsággal kell meghatározni a büntetések mértékét. Jelen ügyben még ha helyes lett volna az elsőfokú bíróság minősítése, akkor is indokolatlanul súlyosnak tekinthető az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés a tekintetben, hogy az elsőfokú bíróság a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 40, illetve 35 évben határozta meg. A büntetés ilyen tartamú meghatározása ugyanis az irányadó büntetés kiszabási gyakorlatot meghaladja. Jelen ügyben azonban van egy lényeges különbség: a vádlottak terhére elsőfokon megállapított rablás büntette a minősítésváltoztatás folytán kiesett, így egy 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető bűncselekményben történő marasztalást az ítéltábla mellőzött. Ez már önmagában is a kiszabott büntetés enyhítése irányába hatott. Erre figyelemmel az ítéltábla az életfogytig tartó szabadságvesztés változatlanul hagyása mellett akként rendelkezett, hogy mindkét vádlott esetében – közöttük különbséget nem téve – a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 25 évben határozta meg.

[35] A fentiek miatt a kiszabott büntetések enyhítésére irányuló védelmi fellebbezéseket részben alaposnak találta azzal, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabására a vádlottak által megvalósított cselekmények száma és súlya miatt nem volt lehetőség.

[36] A fentieken kívül pontosítani kellett a II. r. vádlottól lefoglalt készpénzről történő rendelkezést, míg az egyéb járulékos kérdésben a Miskolci Törvényszék ítéletét az ítéltábla mindenben helyesnek, törvényesnek találta.

[37] Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a fenti körben a Miskolci Törvényszék ítéletét a Be. 604. § (1) bekezdés b) pontja és 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő további rendelkezéseit a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[38] A Btk. 92. § (1) és (2) bekezdései alapján rendelkezett mindkét vádlott tekintetében az előzetes fogvatartásban töltött idő további beszámításáról, míg a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. § (1) bekezdése alapján megállapította, és a Be. 574. § (1) és (4) bekezdése alapján rendelkezett annak viseléséről.

[39] Tekintettel arra, hogy a bűnösség kérdésében az ítéltábla eltérő rendelkezést az elsőfokú ítélethez képest nem hozott, ezért a határozata elleni fellebbezést a Be. 615. § (5) bekezdése kizárja.

Debrecen, 2022. november 30.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Toma Attila sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: A Miskolci Törvényszék 15.B.14/2021/103.sz. ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.II.537/2022/15.sz. másodfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerős.

Debrecen, 2022. november 30.

Dr. Elek Balázs sk.

